

การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชน
ตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

Development of Accounting System in Management to Enhance of
Competitiveness of Small and Micro community Enterprise (SMCE) in
Chaloemphrakiat District, Nakhonratchasima

สุกฤตา บุรินทร์วัฒนา

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

Sukritta Burinwatana

340 Suranarai Road, Nai Mueang, Mueang, Nakhon Ratchasima 30000

E-mail: sukritta.b@nrru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพลักษณะการประกอบการ แนวทางการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาและเสนอระบบบัญชีที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการบริหารของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและใช้การวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 51 ปี – 60 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรสแหล่งที่มาของรายได้ส่วนใหญ่จากครอบครัว แหล่งใช้ไปของเงินโดยส่วนใหญ่เพื่อการบริโภค และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้ออมเงินเลย สมาชิกในกลุ่มมีรายได้ต่อวันต่ำสุดเท่ากับ 130 บาท และมีรายได้สูงสุดต่อวัน 4,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 410.51 บาท ส่วนรายจ่ายต่อวันต่ำสุด 100 บาท และสูงสุด 3,500 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 330.51 บาท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดทำบัญชี สถานการณ์การจัดทำบัญชีของกลุ่มสมาชิกในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวม พบว่า ทางกลุ่มมีสภาพการจัดทำบัญชีมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก กลุ่มมีความพร้อมในการจัดทำบัญชีและมีความรู้เรื่องบัญชีอยู่ในระดับมาก ส่วนแนวทางการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยส่วนใหญ่เห็นว่าสามารถนำความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชีไปใช้ในชีวิตประจำวัน รองลงมาการพัฒนาระบบบัญชีทำให้ทราบฐานะการเงินของกลุ่ม และการพัฒนาระบบบัญชีในภาพรวมของชุมชนมีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ระบบบัญชี การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน วิสาหกิจชุมชน

Abstract

The purpose of this research was to study the operating conditions, guidelines for creating accounts of community enterprises. As well as developing and proposing suitable accounting systems for use in the administration of community enterprises Chaloem Phrakiat District Nakhon Ratchasima by purposive sampling for only 39 community enterprise members. The research instruments is a questionnaire. Using frequency, percentage, mean and standard deviation for data analysis. The study indicated that;

Most of the respondents are female. Between the ages of 51 years - 60 years old. They have a primary education level Have marital status. The source of income is mainly from the family. Most sources of expense and most respondents didn't save money at all group members have the lowest daily income of 130 baht and the highest daily income of 4,000 baht, with an average of 410.51 baht. The minimum daily expenses of 100 baht and the highest 3,500 baht have an average of 330.51 baht.

The situation of bookkeeping of membership groups in Chaloem Phrakiat District Nakhon Ratchasima province in general, found that; the accounting group has a high satisfaction level. The group is well-prepared for accounting and has a high level of accounting knowledge. As for the guidelines for the development of accounting systems for community enterprise members Chaloem Phrakiat District Nakhon Ratchasima Most of them agree that able to apply knowledge about accounting systems for daily use followed by the development of accounting systems to know the financial status of the group and the development of accounting systems in the overall community has continuously improved.

Keywords : Accounting System, Enhance of Competitiveness, Small and Micro Community Enterprise (SMCE)

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาพร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตาม

ประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนโดยมีเป้าหมายสูงสุด ภายใต้วิสัยทัศน์ คือ “ชุมชนเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง” ซึ่งมุ่งเน้นการส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองนโยบายผลิตภัณฑ์ OTOP จึงได้มีการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้ประกอบการ OTOP ให้มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ในระดับของกลุ่มวิสาหกิจ (ชุดิมนต์ สะสอง และคณะ, 2559) การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจะมุ่งเน้นส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการทุนของชุมชน ทั้งที่เป็นเงิน ทรัพยากร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเกื้อหนุนกิจการของชุมชนมากกว่าสนับสนุนในรูปของปัจจัยและเงินให้เปล่าแก่ชุมชน พัฒนาระบบข้อมูลวิสาหกิจชุมชน และเครือข่าย เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและความรู้ในระหว่างวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง (กรมพัฒนาชุมชน, 2561)

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ได้เกิดการรวมตัวกันจากนโยบายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว รักษาภูมิปัญญาที่สืบสานต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ สอดคล้องกับจังหวัดนครราชสีมา เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว เป็นเมืองทางผ่านไปมาระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้สินค้าต่าง ๆ ของจังหวัดนครราชสีมา เป็นที่นิยมของผู้เดินทาง เพื่อซื้อเป็นของฝาก และหน่วยงานราชการในจังหวัดได้เข้ามาสนับสนุนความรู้ด้านการตลาด การผลิต เงินทุน ตลอดจน ทั้งที่เป็นวิสาหกิจที่ผลิตสินค้าและวิสาหกิจที่ให้บริการ ซึ่งสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชนเป็นอย่างมาก จากการลงพื้นที่พบว่า มีผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถขายได้ มีการผลิตสินค้ามากเกินไปเกินความต้องการของตลาด มีสินค้าที่มีคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ทำให้มีสินค้าคงเหลือจำนวนมาก ก่อให้เกิดการสูญเสียและสิ้นเปลืองทรัพยากรอย่างมาก การดำเนินงานของธุรกิจชุมชนขาดการวางแผนและควบคุมภายในที่ดี สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจากการขาดความรู้ในการบันทึกบัญชี ไม่มีระบบบัญชีที่เหมาะสม ไม่ทราบหลักการการคำนวณต้นทุน การหาสินค้าคงคลัง จุดสั่งซื้อที่เหมาะสม จึงทำให้ขาดข้อมูลทางการบัญชีและการเงินในการนำไปบริหารและจัดการธุรกิจชุมชนได้มีประสิทธิภาพ

ข้อมูลทางบัญชีเป็นข้อมูลสำคัญที่แสดงถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการเพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารงาน หากขาดความรู้ในรูปแบบหรือระบบบัญชีที่ถูกต้องจะส่งผลให้มีการจัดทำข้อมูลบัญชีที่ไม่ถูกต้องขาดความน่าเชื่อถือ (ชนาภิญญ์ อุตตฤทธิ, 2562) เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการบริหารงานจะส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการบริหารได้ เช่น การกำหนดราคาขายสินค้าต่ำกว่าราคาทุนเนื่องจากไม่สามารถคำนวณต้นทุนที่แท้จริง เป็นต้น และจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ทิพย์วรรณ ศิษุณันท์ (2558) พบว่า กลุ่มแม่บ้านมีการจัดโครงสร้างองค์กรยังไม่เหมาะสม กล่าวคือไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนและไม่มี

การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ตลอดจนยังไม่มีการควบคุมภายในที่ดี และสภาพคล่องเพชร (2557) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนไม่ได้มีการบันทึกรายรับและรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ วิสาหกิจยังไม่มีแบบฟอร์มที่ใช้ในการบันทึกรายการที่เกิดขึ้น ผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชียังขาดความรู้พื้นฐานในด้านการบันทึกบัญชี เนื่องจากรับงานใหม่ มีความต้องการจัดทำบัญชีเพื่อทราบรายรับรายจ่ายที่ถูกต้อง เห็นว่าบัญชีเป็นเรื่องที่เข้าใจยากซับซ้อน

ดังนั้นการพัฒนาระบบบัญชีในการบริหาร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับวิสาหกิจชุมชน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา จึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งจะทำให้กลุ่มสามารถจัดทำบัญชีได้และนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ในการวิเคราะห์ และตัดสินใจบริหารงานของกลุ่ม เพื่อให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น และเพิ่มศักยภาพในการประกอบธุรกิจให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพลักษณะการประกอบการ แนวทางการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาระบบบัญชี เพื่อใช้ในการบริหารของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา 50 ราย (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562) ใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา และศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่ม ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม
3. ขอบเขตเวลา วันที่เริ่มต้น 1 ตุลาคม 2561 วันที่สิ้นสุด 30 กันยายน 2562
4. ขอบเขตพื้นที่ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์ในเชิงสังคมและชุมชนต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงระบบบัญชีให้เป็นระบบ เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น และเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

2. เป็นประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ต่อหน่วยงานที่กำลังดูแลวิสาหกิจชุมชนที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาระบบบัญชีและการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในตลาดภายในและต่างประเทศ

3. เป็นประโยชน์เชิงวิชาการต่อผู้ที่สนใจ ในเรื่องการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนที่จะนำผลการวิจัยไปศึกษาและพัฒนางานวิจัยต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

1.1 ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

ศุภลักษณ์ จงขานสิทธิ์ (2555) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการโดยคนในชุมชนเพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองและความพอเพียงของครอบครัว และชุมชน เป็นการเชื่อมโยงการผลิตทางการเกษตร การแปรรูปและการตลาดของชุมชนให้เป็นกระบวนการเดียวกันไม่แยกส่วน

วิสาหกิจชุมชน (community enterprise) หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

ความหมายของวิสาหกิจชุมชนโดยสรุป คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุนของชุมชน” อย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง

1.2 ประเภทของวิสาหกิจ

1. วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน ผลิต แปรรูป การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อกินเพื่อใช้ในครอบครัว ในชุมชน เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

2. วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า การดำเนินการอย่างเป็นระบบและรูปแบบที่ทันสมัยใช้ทุนและเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองชุมชนเครือข่ายและตลาดในวงกว้าง

1.3 องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน
3. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นวัฒนธรรมของชุมชน
4. มีฐานภูมิปัญญาผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล
5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีระบบ
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ

1.4 หลักการของวิสาหกิจชุมชน

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับไม่พร้อมเข้ามาแข่งขันทางการค้าให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น

1.5 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

กฎหมายกำหนดให้มีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างครบวงจรในทุกระดับ กล่าวคือ

1. ระดับปฐมภูมิ ส่งเสริมการจัดตั้ง การให้เรียนรู้ การศึกษาวิจัย ในการนำทุนชุมชนมาใช้ให้เหมาะสม การร่วมมือกันในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้
2. ระดับสูงขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การรักษาคุณภาพ การศึกษาวิจัยเทคโนโลยีและการตลาด การส่งเสริมความน่าเชื่อถือทางธุรกิจ และความปลอดภัยของผู้บริโภค การประสานงานแหล่งเงินทุน เพื่อให้สามารถเป็นผู้ประกอบการหรือพัฒนาไปสู่การประกอบธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป
3. การส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน รัฐจะให้การสนับสนุนการจัดตั้งการประกอบการ ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่าย หรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

1.6 ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน

1. การรวมตัวกันของเกษตรกรในการประกอบธุรกิจในระดับชุมชน มีความมั่นคงได้รับการรับรองตามกฎหมาย
2. การส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาความสามารถในการจัดการ ตรงตามความต้องการที่แท้จริง
3. ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

2. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการวางระบบบัญชี

2.1 ความหมายของระบบบัญชี

ทิพย์วรรณ ศิบุญนันท์. (2558) ได้ให้ความหมายได้ว่า ระบบบัญชี (Accounting System) หมายถึงระบบการจำแนกประเภทของข้อมูลจากบัญชี สมุดบัญชี เอกสารแบบพิมพ์ วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุมทางการเงินบัญชีและการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการจัดทำ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการให้สามารถนำเสนอข้อมูลทางบัญชีให้สำเร็จสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย และการประเมินผลในการดำเนินงานอย่างถูกต้องและเป็นระบบแบบแผนที่ดี นอกจากนี้ระบบบัญชียังช่วยให้มีการจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และบุคคลภายนอกอีกด้วย

อำนาจ รัตนสุวรรณและอรรถพล ตริตานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายว่า ระบบบัญชี หมายถึง ระบบที่ประกอบด้วย เอกสารทางการค้า วิธีการที่ใช้ในการจัดบันทึกรายการค้า และการรายงานข้อมูล ระบบบัญชีเริ่มต้นด้วยการจัดเตรียมเอกสารทางการค้า เช่น ใบกำกับสินค้า และ เช็ค เป็นต้น จากนั้นทำการบันทึกข้อมูลตามเอกสารทางการค้า จัดหมวดหมู่ข้อมูล สรุปข้อมูล และจัดทำรายงาน ดังนั้นระบบบัญชีคือระบบการประมวลผลข้อมูล ซึ่งอาจจะเป็นระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์ หรือระบบที่ใช้มือทำ

สุขเกษม ลางกุลเสน (2554) ได้ให้ความหมาย ระบบบัญชี หมายถึง ระบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินอันประกอบด้วยแบบฟอร์มหรือเอกสารทางการเงินที่เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี ตลอดจนเครื่องมือ และวิธีการในการบันทึกบัญชีที่นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน การจัดทำรายงานที่ช่วยให้ฝ่ายบริหารมีข้อมูลและสารสนเทศประกอบการบริหารงาน รวมทั้งให้ข้อมูลกับทั้งผู้ใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกกิจการ

2.2 ความสำคัญของระบบบัญชี

ระบบบัญชีเป็นเครื่องมือในการวางแผนการดำเนินงาน ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่วางไว้และมีความสำคัญในการเสนอรายงานอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ข้อมูลที่ได้จากการวางระบบบัญชีช่วยให้มีระบบการประสานงานภายในของกิจการระหว่างกันและสามารถดำเนินงานไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ระบบบัญชียังช่วยป้องกันผลประโยชน์และส่วนได้เสียของกิจการไม่ให้สูญหายหรือนำไปใช้ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุดารัตน์ แหม่มเงิน และคณะ (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 52.60 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ประกอบอาชีพการเกษตร รายได้เฉลี่ย 10,615.79 บาท/เดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 8.27 ปี ปัจจัยด้านการบริหารจัดการพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อด้านคน ด้านเงิน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ และด้านเครื่องมือ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการตลาด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านผู้นำมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านการสนับสนุนพบว่า ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มจากโทรทัศน์ และการเข้ารับฝึกอบรมของแต่ละช่องทางมากที่สุด แหล่งเงินทุนมาจากทุนภายในกลุ่ม และปัจจัยด้านความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชน และด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานพบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิก การบริหารจัดการ ด้านคน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ ด้านเครื่องมือ ด้านการตลาด ด้านผู้นำ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชน ส่วนด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ ด้านเครื่องมือ ด้านการตลาด มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, 0.01

วิภาวี ศรีคะ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนภายใต้โครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจชุมชนทั้งหมดได้มีการจัดทำบัญชีด้วยระบบมือและระบบ

คอมพิวเตอร์ โดยมีเอกสารหลักฐานประกอบในการบันทึกบัญชี มีการใช้สมุดบัญชีเพื่อบันทึกบัญชีอย่างง่าย โดยส่วนใหญ่ผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชี คือ เลขานุการและเหรัญญิก ทางด้านการจัดทำรายงานทางการเงิน กลุ่มธุรกิจชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญของรายงาน ไม่มีการจัดทำรายงานร้อยละ 60 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบันทึกบัญชี เนื่องจากไม่มีความรู้ในด้านบัญชี คิดเป็นร้อยละ 62.2 มีปัญหาเรื่องการไม่ให้ความสำคัญของข้อมูลทางบัญชี จากผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มร้อยละ 26.7

สัจฉิวัฒน์ วรโยธา และคณะ (2561) ได้ศึกษา 1) สภาพลักษณะการประกอบการ แนวทางการจัดทำบัญชี และสภาพปัญหาในการจัดทำบัญชีของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอดงคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร และ 2) พัฒนาและเสนอระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการบริหารของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอดงคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะการประกอบการเป็นรูปแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว มีสภาพปัญหาในการจัดทำบัญชี คือมีคู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ไม่นำมาถือปฏิบัติ เนื่องจากมีความซับซ้อนและมีภาระหน้าที่ในการผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าทำให้ไม่มีการลงบัญชีตามคู่มือ จะมีเพียงการบันทึกรายรับ-รายจ่ายซึ่งไม่มีการจัดทำอย่างเป็นระบบ ไม่มีการอ้างอิงเอกสาร ไม่มีหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ไม่มีการควบคุมปริมาณสินค้า ข้อมูลที่ได้จึงขาดความน่าเชื่อถือและไม่สามารถจัดทำข้อมูลตามความต้องการเพื่อวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงานได้ 2) ระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการบริหารควรมีรูปแบบสมุดบัญชีตามเกณฑ์เงินสด รวมทั้งหมด 7 เล่ม ประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดคุมวัตถุดิบ สมุดงบประมาณการผลิต และสมุดงบรายได้และค่าใช้จ่าย และระดับความเห็นต่อการพัฒนาระบบบัญชีที่พัฒนาร่วมกัน พบว่า ระบบบัญชีมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.49) โดยสมาชิกกลุ่มให้ความเห็นว่าการพัฒนาระบบบัญชีที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมกับกลุ่ม ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้ต้นทุนและกำไร ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกในกลุ่มได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ทำการศึกษาค้างนี้ คือ สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอดงคำชะอี เกียรติ จำนวน 39 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างในกัลยา วาณิชยชัย, 2561) ตารางนี้ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ค่าระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยเมื่อเปิดตารางได้จำนวนตัวอย่าง 39 ตัวอย่างและได้สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เลือกหัวข้องานวิจัยและกำหนดความสำคัญของปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดระเบียบวิธีวิจัยตามหัวข้องานวิจัยที่ต้องการศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 ทดสอบเครื่องมือและวิเคราะห์ผลข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลและอภิปรายผล

ขั้นตอนที่ 7 นำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีขั้นตอนในการออกแบบเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ แหล่งที่มาของรายจ่าย ลักษณะคำถามเป็นแบบตัวเลือก (Check list)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดทำบัญชีและสถานการณ์การจัดทำบัญชี ลักษณะคำถามเป็นแบบตัวเลือก (Check list)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มสมาชิก ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของกัลยา วาณิชย์บัญชา (2561) ได้แก่

1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจและความต้องการน้อยที่สุด

2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจและความต้องการน้อย

3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจและความต้องการปานกลาง

4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจและความต้องการมาก

5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจและความต้องการมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าความถี่ และค่าร้อยละ จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 2. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ยึดเกณฑ์การแปลผลของ Best & Kahn (1993) อ้างใน ญัตินันท์ วุฒิยาปรโมทย์ (2560) สำหรับใช้ในระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดทำบัญชี สถานการณ์การจัดทำบัญชีและการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มสมาชิก เป็นดังนี้
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 51 ปี – 60 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรส แหล่งที่มาของรายได้ส่วนใหญ่จากครอบครัว แหล่งใช้ไปของเงินโดยส่วนใหญ่เพื่อการบริโภค และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้ออมเงินเลย สมาชิกในกลุ่มมีรายได้ต่อวันต่ำสุดเท่ากับ 130 บาท และมีรายได้สูงสุดต่อวัน 4,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 410.51 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 595.75 บาท ส่วนรายจ่ายต่อวัน ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายจ่ายต่อวันต่ำสุด 100 บาท และสูงสุด 3,500 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 330.51 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 528.12 บาท

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อสถานการณ์การจัดทำบัญชีในปัจจุบัน

สภาพการจัดทำบัญชี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
กลุ่มสมาชิกมีรูปแบบระบบบัญชีที่ดี	4.10	0.640	มาก
มีความเข้าใจในวิธีการจัดทำบัญชี	4.05	0.223	มาก
สามารถนำวิธีการจัดทำบัญชีมาใช้ได้	4.10	0.640	มาก
การทำบัญชีช่วยลดต้นทุนได้	4.23	0.426	มาก
มีความรู้เรื่องการจัดทำบัญชี	4.30	0.467	มาก
การทำบัญชีช่วยให้การจัดทำบัญชีถูกต้องน่าเชื่อถือมากขึ้น	4.20	0.695	มาก
กลุ่มมีความพร้อมในการจัดทำบัญชี	4.41	0.498	มาก
ผู้นำกลุ่มมีความรู้ในการจัดทำบัญชี	4.28	0.455	มาก
ผู้นำกลุ่มเรียนรู้การจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง	4.17	0.388	มาก
ผู้นำกลุ่มมีส่วนในการตัดสินใจในการจัดทำบัญชี	4.05	0.320	มาก
ภาพรวม	4.18	0.215	มาก

จากตารางที่ 1 สภาพการจัดทำบัญชีและสถานการณ์การจัดทำบัญชีของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมพบว่า ทางกลุ่มมีสภาพการจัดทำบัญชีและสถานการณ์การจัดทำบัญชี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.215 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มมีความพร้อมในการจัดทำบัญชี ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.498 รองลงมาทางกลุ่มมีความรู้เรื่องการจัดทำบัญชี ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.467 ในขณะที่ทางกลุ่มมีความเข้าใจในวิธีการจัดทำบัญชี ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.233 เป็นลำดับต่ำสุด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชี ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

การพัฒนาระบบบัญชี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
การพัฒนาระบบบัญชีที่มีความเหมาะสม	4.15	0.365	มาก
การพัฒนาระบบบัญชีทำให้ทราบผลการดำเนินงานที่แท้จริง	4.15	0.365	มาก
การพัฒนาระบบบัญชีทำให้เกิดความยั่งยืนแก่กลุ่ม	4.25	0.442	มาก
การพัฒนาระบบบัญชีทำให้ทราบฐานะการเงินของกลุ่ม	4.38	0.492	มาก
ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชีไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.43	0.502	มาก
ท่านสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชีได้	4.17	0.388	มาก
การพัฒนาระบบบัญชีของชุมชนมีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.307	มาก
ภาพรวม	4.23	0.162	มาก

การพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเฉลิมพระเกียรติในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.162 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โดยส่วนใหญ่หลังจากศึกษาแล้วสามารถนำความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชีไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.502 รองลงมาการพัฒนาระบบบัญชีทำให้ทราบฐานะการเงินของกลุ่ม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.492 ในขณะที่การพัฒนาระบบบัญชีของชุมชนมีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.307 จัดเป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผล

ในการวิจัยเพื่อศึกษาถึงการพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับวิสาหกิจชุมชน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลที่ได้จากการศึกษาได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 51 ปี – 60 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรส แหล่งที่มาของรายได้ส่วนใหญ่จากครอบครัว แหล่งใช้ไปของเงินโดยส่วนใหญ่เพื่อการบริโภค และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้ออมเงินเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธารัตน์ แหม่มเงิน และคณะ (2560) ที่ส่วนใหญ่ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และมักประกอบอาชีพการเกษตร

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดทำบัญชี สถานการณ์การจัดทำบัญชีของกลุ่มสมาชิกในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

สภาพการจัดทำบัญชีและสถานการณ์การจัดทำบัญชีของกลุ่มสมาชิกในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมพบว่า ทางกลุ่มมีสภาพการจัดทำบัญชีและสถานการณ์การจัดทำบัญชี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก กลุ่มมีความพร้อมในการจัดทำบัญชี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รองลงมาทางกลุ่มมีความรู้เรื่องการจัดทำบัญชี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ทางกลุ่มมีความเข้าใจในวิธีการจัดทำบัญชี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของนภาพร เคลื่อนเพชร (2557) ที่พบว่า การจัดทำบัญชีมีความเข้าใจได้ค่อนข้างยาก

3. การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

หลังจากที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้ใช้ระบบบัญชีที่ถูกพัฒนาขึ้นจากผู้วิจัย ทำให้สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของสัจฉิภา วรโยธา (2561) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านกกไธ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหารพบว่า การพัฒนาระบบบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะช่วยให้การจัดทำบัญชีถูกต้องน่าเชื่อถือมากขึ้น ทำให้ผลกำไรขาดทุนง่ายต่อการตรวจสอบ โดยส่วนใหญ่สามารถนำความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชีไปใช้ในชีวิตประจำวัน รองลงมาการพัฒนาระบบบัญชีทำให้ทราบฐานะการเงินของกลุ่ม และในขณะที่การพัฒนาระบบบัญชีของชุมชนมีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับสุดท้าย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมสำหรับวิสาหกิจชุมชน โดยควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น รูปแบบของธุรกิจ การบริหารงาน กระบวนการปฏิบัติงาน ความรู้ด้านบัญชีของบุคลากร เป็นต้น เพื่อให้มีการพัฒนาระบบบัญชีให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกิจการ ในขณะเดียวกันการพัฒนาระบบบัญชีของ

ชุมชนจะเห็นผลในระยะยาวจะต้องอาศัยการลงชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีผู้มีความเชี่ยวชาญลงพื้นที่เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามผังโครงสร้างองค์กรของกลุ่มวิสาหกิจ เช่น ประธานกลุ่ม เภรณิกกลุ่ม แต่จากการสังเกตพบว่า ผู้จัดทำบัญชีตามผังโครงสร้างองค์กรของกลุ่มไม่ได้เป็นผู้จัดทำบัญชีจริงเนื่องจากขาดความรู้ และส่วนใหญ่ให้บุตรหลาน หรือบุคคลอื่นที่เชื่อถือได้ เป็นผู้บันทึกบัญชี ดังนั้นในการเก็บข้อมูลหากได้เก็บข้อมูลจากบุคคลเหล่านี้จะทำให้ได้ข้อเท็จจริงในการจัดทำบัญชีที่เป็นประโยชน์มากขึ้น

ระบบการเงินและบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ควรได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้กลุ่มมีความสามารถในการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย เพื่อตรวจสอบสถานะทางการเงินของกลุ่ม และช่องทางการสะสมเงินออมเพื่อพัฒนาหรือขยายกิจการในอนาคต ด้วยการขอความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ หรือฝ่ายส่งเสริมกิจการวิสาหกิจเป็นพี่เลี้ยงในระยะเริ่มต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตในพื้นที่ใหม่ เพื่อจะได้นำผลที่ได้ศึกษา มาเปรียบเทียบและหาข้อแตกต่าง มาพัฒนาและสร้างต้นแบบแนวทางการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมสำหรับวิสาหกิจชุมชนในทุกพื้นที่

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาชุมชน (2562) *อำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2562, จากกรมพัฒนาชุมชน เว็บไซต์: <http://www.cdd.go.th/related-links/บริการภายใน/about-us/service-directory>
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2562). *จำนวนวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2562, จากกรมพัฒนาชุมชน จังหวัดนครราชสีมา เว็บไซต์: <http://www.sceb.doe.go.th/>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุดิมนต์ สะสอง และคณะ. (2559). การบูรณาการทุนทางสังคมในการสนับสนุนภาวะผู้ประกอบการและการมีส่วนร่วม ผ่านการเชื่อมโยงนวัตกรรมเพื่อสร้างการเติบโตของธุรกิจ OTOP กลุ่มชาติพันธุ์. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(3), 132-144.
- ณัฐนันท์ จิตติยาปราโมทย์. (2560). นวัตกรรมการบริหารและความสำเร็จของธุรกิจ ISO 9001 ในประเทศไทย. *Journal of Southern Technology*, 11(2), 161-170.
- ทิพย์วรรณ ศิบุญนันท์. (2558). ระบบบัญชีการเงินของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดาริห์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. *รายงานการประชุม การประชุมวิชาการ*

- ระดับชาติ “วิทยาการจัดการวิชาการ 2015 : วิจัยเพื่อสร้างสรรค์เศรษฐกิจชุมชนสู่ประชาคมอาเซียน”. วันที่ 20-21 กุมภาพันธ์ 2558. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 738 – 739.
- ธนาภิญญ์ อุตตฤทธิ. (2562). การกำกับดูแลกิจการกับความเชื่อมั่นของนักลงทุนในประเทศไทยในบริษัทจดทะเบียนของประเทศไทย. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 21(2), 1-14.
- นภาพร เคลื่อนเพชร. (2557). การพัฒนาระบบบัญชีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีย์ ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *ปริญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- วิภาวี ศรีคะ. (2546). การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่. *ปริญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- ศุภลักษณ์ จงขานสิทธิ. (2555). แนวทางการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมสำหรับวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเคหะสิ่งทอจากผ้าฝ้ายทอมือ ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ราชมงคลล้านนา*, 3(1), 74-82.
- สัจวัฒน์ วรโยธา และคณะ. (2561). การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 8(2), 81-89.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2562, จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เว็บไซต์: https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- สุเกษม ลางกุลเสน. (2554). แนวทางในการพัฒนาระบบบัญชีมาประยุกต์ใช้กับกลุ่มร้านค้าชุมชน ตำบลสันดอนแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. *การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2554 “การพัฒนานาครชนบทไทย : ฐานรากที่มั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน”*, 27-29 มกราคม 2554. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. จังหวัดขอนแก่น. 373 – 377.
- สุดารัตน์ แชมเงิน ประเดิม ฉ่ำใจ และพัชรวดี ศรีบุญเรือง. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารเกษตรพระจอมเกล้า*, 35(3), 127-136.
- อำนาจ รัตนสุวรรณและอรรถพล ตรีตานนท์. (2554). *การบัญชีขั้นต้น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.